

Beslutningsforslag nr. **B 77**

Folketinget 2015-16

Fremsat den 25. februar 2016 af Trine Torp (SF), Jonas Dahl (SF) og Lisbeth Bech Poulsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om valgret til personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, til folketingsvalg og folkeafstemninger

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2016 at fremsætte de nødvendige lovforslag, der senest i 2018 muliggør, at personer under værgemål, som har fået frataget deres retlige handleevne, får valgret til folketingsvalg og folkeafstemninger.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget fremsættes i forlængelse af SF's beslutningsforslag fra folketingsåret 2013-14 om tildeling af stemmeret til borgere under værgemål. Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2013-14, 1. samling, sektion A, B 97 som fremsat. Forslaget havde til hensigt at sikre stemmeret for borgere under værgemål til kommunal-, regional- og EU-parlamentsvalg. Dette ser vi nu endelig ud til at være i mål med, eftersom regeringen har fremsat lovforslag om valgret til personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne til Europa-Parlamentsvalg og kommunale og regionale valg, jf. lovforslag nr. L 130 (Forslag til lov om ændring af lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg. (Valgret til personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne)).

I SF mener vi, at valgretten for borgere under værgemål, som har fået frataget deres retlige handleevne, også skal bredes ud til at omfatte en så grundlæggende del af borgernes rettighed i det danske demokrati som at stemme til folketingsvalg og folkeafstemninger. Der er ingen saglige hensyn, der tilsiger, at personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne fortsat skal fratages retten til at stemme til folketingsvalg og folkeafstemninger. Grundloven, som ser ud til at være den eneste tilbageværende begrundelse for opretholdelse af undtagelsen, har aldrig haft som formål at begrænse borgernes grundlæggende menneskerettigheder, som den gør i dette tilfælde. Det giver desuden slet ikke mening, hvis borgere under værgemål som følge af ludomani eller økonomiske forhold kan stemme til kommunal-, regional og Europa-Parlamentsvalg, men ikke til folketingsvalg. Desuden rammer undtagelsen mere eller mindre alene personer med handicap. Derfor kan man ifølge Institut for Menneskerettigheder frygte, at den danske holdning på sigt vil kunne bringe landet i modstrid med FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne, FN's handicapkonvention, den europæiske menneskerettighedskonvention og EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder. Heri fastslås det bl.a., at enhver forskelsbehandling på grund af bl.a. handicap, der ikke er sagligt begrundet og proportional, er forbudt. Hvis vi ser på de lande, som vi plejer at sammenligne os med – Norge, Sverige, Finland og Island – arbejder de ikke med begrænsninger i valgretten for personer under værgemål.

I SF mener vi, at den slags forskelsbehandling er uholdbar. Heldigvis er der kommet et andet menneskesyn i dansk

jura og forvaltningspraksis, således at det på ingen måde giver mening at foretage gradbøjninger af danske borgeres åndsevner og rettigheder og dermed fratage dem deres helt basale borgerlige rettigheder. Personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne er i øvrigt den eneste tilbageværende gruppe i Danmark, der får frataget valgretten til folketingsvalg og folkeafstemninger.

I 1993 konkluderede Myndighedslovsudvalget, at grundlovens § 29 ikke var nogen hindring for en ændring af umyndighedsbegrebet, samtidig med at den dog samtidig fastslog, at bestemmelsen i grundloven indebar, at en person efter værgemålslovens § 6 måtte fortabe valgretten, jf. betænkning nr. 1247 om værgemål, Justitsministeriets myndighedslovsudvalg, 1993). I den juridiske litteratur har det ifølge specialkonsulent Mads Pedersen, Institut for Menneskerettigheder, været en udbredt holdning, at umyndiggørelsen var kædet sammen med en vis »åndelig formuenhed«, hvorfor f.eks. mindreårige ikke kunne have valgret (»Stemmeret og værgemål«, Mads Pedersen, Juristen, årgang 96, nr. 3, 2014, side 129). Andre har påpeget, at valgets betingelsen ikke kunne kædes sammen med et »vist minimum« af åndsevner, hvorfor man siden grundlovens vedtagelse i lange perioder har arbejdet med forskellige valgets- og myndighedsaldre. Derfor har det i virkeligheden mere været spørgsmålet, om man havde rådighed over sit eget bo, der har været afgørende for, om man havde stemmeret. Dette blev ifølge samme Mads Pedersen begrundet med, at »... valgetsudelukkelsen af »tekniske grunde« måtte være knyttet til et skarpt kriterium.« (»Stemmeret og værgemål«, Mads Pedersen, Juristen, årgang 96, nr. 3, 2014, side 130).

I SF mener vi, at dette er en urimelig dårlig begrundelse, som stemmer ganske dårligt overens med grundlovsbestemmelsens egentlige formål, som ifølge Henrik Elmquist, kon-torchef i Justitsministeriets Procesretskontor, er at sikre borgernes retssikkerhed og et demokratisk samfund (»Singular Lovgivning – når lovgiver dømmes? « – Guldmedaljeaf-handling, Henrik Vædele Elmquist, 2002, side 457). Da Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 20. maj 2010 i sag nr. 38832/06, Alajos Kiss mod Ungarn, er rimelig klar, mener SF, at regeringen bør lægge op til de nødvendige ændringer af love og regler, så borgere under værgemål, der er frataget deres retlige handleevne, kan få stemmeret til folketingsvalg og folkeafstemninger på samme vilkår som alle andre.

Skriftlig fremsættelse

Trine Torp (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om valgret til personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, til folketingsvalg og folkeafstemninger.

(Beslutningsforslag nr. B 77)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.